

Bevezető

Ebben a könyvben megosztom a tapasztalataimat azzal kapcsolatban, hogyan lehet valakit megtanítani olvasni. Izgalmas lehet mindazoknak, akiket érdekel a téma.

Mit is lehet erről tudni, mit érdemes tudni? Hiszen mindenki beszél, mindenki tud olvasni és ez nagyon természetesnek tűnik. Azért lehet arról is hallani, hogy vannak gyerekek, akik nem szeretnek olvasni. Sőt, vannak felnőttek is, akik inkább néznek és hallgatnak, mintsem olvassanak. Mi lehet az oka, hogy az egyik ember szereti az olvasást, a másik nem? Ez velünk született dolog vagy lehet alakítani?

Az olvasás egy nagyon fontos tevékenység, és elég nagy szükség van rá. Örömet, kellemes elfoglaltságot és sikert ad, ha nincs vele gondunk. Viszont sok baj forrása, ha nehezen vagy nem jól olvasunk. Most arra vállalkoztam, hogy bemutassam az olvasástaniás fontosabb lépéseit.

A könyvemnek az célja, hogy a szülőket, érdeklődőket megismertessem azzal a módszerrel, amit éveken át csiszoltam, hogy a gyerekeket nehézségek nélkül juttassuk el oda, hogy jól tudjanak és szeressenek olvasni. És nem utolsó sorban értsék is azt, amit olvasnak. Ez nagyon egyszerű, ha jól megalapozzuk és néhány apró lépést megfelelően végigcsinálunk. Itt az apró lépéseken van a lényeg, a nagyon apró lépések pontos kidolgozásán. Az lenne a legjobb, ha a végén az az érzés lenne az olvasókban: „most már ezt én is tudom csinálni”. Mennek és elkezdenek olvasást tanítani.

Ez nem egy tudományos könyv. Én elsősorban azoknak a szülőknek szeretnék segíteni, akik a saját gyereküket tanítgatják, szülői szeretetből, vagy szükség van rá, mivel így hozta az élet.

Azzal, hogy bemutatom az olvasástaniás lépéseit, lesz egy kis rálátásuk, mire kell figyelni a folyamat során. Így időt és energiát nyerhetnek, és szakszerűbben foglalkozhatnak a gyerekeikkel, ezáltal eredményesebb és örömtelibb lehet az együtt eltöltött idő.

Nyelvtan

Az olvasás tanításnál nem hagyhatjuk figyelmen kívül a magyar nyelvnek a kiejtés szerinti szabályát. A magyar nyelvnek az egyik sajátossága, a kiejtés szerinti írásmód, amely szerint, ahogy kimondjuk a szavakat, úgy is írjuk le. Tehát, ha azt mondom, hogy „alma”, akkor hallottam a következő hangokat: „a” „l” „m” „a”, és leírom, hogy „alma”. Ez nem minden nyelvben van így. Például, ha azt mondom angolul, hogy alma, akkor az így néz ki leírva: apple, kiejtve „epl”. A hangzás nagymértékben különbözik attól, ahogyan leírom. Az angolban külön tanuljuk meg leírni és kiejteni a szavakat.

A magyar nyelvben, véleményem szerint, a kiejtés szerinti írásmód megkönnyíti az olvasást, és az írást. A legtöbb esetben, ahogyan hallom, úgy írom.

Van néhány dolog, például a hangok hosszúságának jelölése, mind a magánhangzók, mind a mássalhangzók jelölésénél, ami nehezíti a helyzetet, de ez nem ad olyan különbséget, mint amivel az angol vagy francia nyelvénél találkozhatunk. Mivel a magyar nyelvben a szavakat legtöbbször úgy írjuk le, ahogyan mondjuk, ezért ez nagyon nagymértékben befolyásolja azt, hogy hogyan tanítjuk magát az olvasást.

Most lássuk lépésről lépésre, hogy hogyan tanítunk meg valakit olvasni!

HANG ÉS BETŰ

Amikor elkezdjük az olvasást tanítani, az első két szó, amit alaposan meg kell értetni a gyerekekkel, hogy mi a hang és mi a betű. Mikor kell használni az egyiket, mikor a másikat. Ez zavaró tényező lehet a számukra, ha nem értik a különbséget. Még a felnőttek esetében is meglepő lehet a kérdés: „mi a hang? és mi a betű?” – vajon milyen válaszokat kapnánk?

A HANG ugye az, ami a beszéd során kijön a szánkon és a fülünkkel halljuk. A hangokat azért alakítjuk, hogy a beszédhez használjuk. Tehát amikor beszélünk, akkor hangot adunk ki.

A BETŰ, a hangnak az írott alakja. Amikor a hangot leírjuk, akkor betűket kapunk. Tehát amikor kimondom például azt, hogy „a”, akkor az egy hang, ha leírom, akkor az már egy betű. Ez a hangnak az írott alakja. Tehát ha írom, akkor betű, ha mondom, akkor hang. A betűket az íráshoz használjuk, hogy gondolatainkat rögzíteni tudjuk.

És ez nagyon fontos a gyerekeknél, mert amikor bekerülnek az iskolába és hallják azt, hogy hang, vagy betű, nagyon sokszor már nem tudnak közte különbséget tenni, hogy most melyikről is van szó. Nem tudják, hogy mi a különbség a kettő között, vagy mi a hasonlóság. Most miért hang, aztán miért betű. Ez összezavarja őket a tanulás során. Ez lehet, hogy most egy kis probléma, de aztán jön még egy kis probléma, és még egy, és egyszerűen egyre kevésbé lesz érdekes az iskola és a tanulás. A végén pedig már nem is akar a gyerek iskolába járni. Ezért nagyon fontos, hogy az alapokat jól megértsük.

Hangoztatás

A hangoztatás nem más, mint amikor a hangokat önmagukban ejtjük ki. Pl. aaaaaaaaa, iiiiiiiiii, llllllllll, vvvvvvvvvv, stb....

Először a gyerekeket a hangokkal ismertetjük meg. A betűket egyelőre mellőzzük, CSAK A HANGOKKAL foglalkozunk. A hangoztatás a szíve-lelke a folyamatnak. Lépésenként fogunk hozzá. Mindig a magánhangzókkal kezdjük, mert azt könnyebb kihallani és megkülönböztetni.

A magánhangzók azok a hangok, amelyek önmagukban hangzanak, és nem képződik akadály a szánkban, amikor kiejtjük. Magánhangzó például az a, á, e, é stb.... Olyan szavakat válasszunk, amelyek magánhangzóval kezdődik, vagy arra végződik vagy mindkettő.

Utána jöhetnek azok a szavak, amelyekben a magánhangzó a szóban van. Ebben az esetben viszont eleinte csak egytagú szavakat használjunk. Például: sejt, tél, fáj, mos, tud stb....

Figyelünk arra is, hogy eleinte rövid egyszerű szavakat használjunk, ha lehet olyat, amit a gyerek már jól ismer.

A következőképpen játszunk vele:

1., a) Melyik hangot hallod következő szavak végén?

-alma -a,
-baba -a,
-répa-a,
-kacsa -a,
stb....

1., b) Mondj olyan szavakat, aminek a végén azt hallod, hogy „a”!

-liba,

-Kata,

-kutya,

-tábla

stb....

2., a) Melyik hangot hallod a szavak elején?

-asztal -a,

-alszik -a,

-anya -a,

stb....

2., b) Mondj olyan szavakat, amelyeknek az elején azt hallod, hogy „a”!

-arany,

-ablak,

-ajtó,

-asztal,

stb....

Most áttérünk egy másik hangra és ugyenezt végigjátszuk az i-vel, e-vel, ó-val stb....

Például:

1., a) Melyik hangot hallod a szavak végén?

-maci -i,

-kicsi -i,

-mari -i,

stb....